

PASVALTIEMIS

LIETUVOS ATGIMIMO DEMOKRATINĖS JĖGOS REMIĄS LAIKRAŠTIS

Nr. 14 (18). 1992 m. vasario 15 d.

V. Maželio nuotraukoje: pasvalietė Asta Krikščiūnaitė 1991 m. vasario 16-osios koncerte pas JAV lietuvius.

VASARIO 16-OJI - LIETUVOS VALSTYBĖS ATKŪRIMO DIENA

Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimas 1918 m. vasario 16 dieną buvo dvasios triumfas prieš medžiagą. Lietuvių tauta tuo metu neturėjo jokių medžiagiškų išteklių: nei karinės pajėgos, nei brangių žemės turtų, nei aukso, nei kurios galingos valstybės paramos. Medžiaginius turtus turėjo atstoti nepaprasta tėvynės meilė ir pasiryžimas. Ir šių dvasinių jėgų užteko valstybei atstatyti ir išlaikyti.

Apsigynus nuo išorinių priešų, prieš akis dar liko didysis uždavinys - Lietuvos valstybės konsolidavimas.

Bronius KVIKLYS
"Mūsų Lietuva"

1964 m., Čikaga

OKASTOLIAU?

- Aš jų bijau, - apie trečiąjį Sąjūdžio suvažiavimą pasakė viena kaimo moteris.

1991-ji baigėsi slogiu trečiojo Sąjūdžio suvažiavimo įspūdiu. Kur ta didžiulė pirmojo Sąjūdžio suvažiavimo dvasios jėga, kur tas visuotinis laimės, vilties, gėrio balsas, suskambęs kiekvienuos namuos? Antrajame suvažiavime piktai išjuoktas, į trečiąjį - nebekviestas, neberekalingas. Nebeliko jo, kaip ir absoliučios daugumos Sąjūdžio kūrėjų, taurių humanizmo ir laisvės kelin vedančių asmenybių. Meilės Lukšienės išminties žodžius pakeitė Rūtos Gajauskaitės neapykanta, vietoj Justino Marcinkevičiaus dvasingo žodžio - kunigo Alfonso Svarinsko susirūpinimas, kiek liko neišvartų iš darbo mokytojų, ūkių ir įmonių vadovų, televizijos žurnalistų... Teatleidžia Dievas jam, tik piktą žodį radusiam Algirdui Kaušpėdai, kuris su televizijos žurnalistais stovėjo prieš kareivių automatus 1991-ųjų sausį...

Ar galėjom klaikiam sapne susapnuoti, kad iš Sąjūdžio, gimusio po humanizmo, žmogaus laisvės ir meilės vėliava, tribūnos taip greit, vos po trejų metų, nuskambės plojimais palaikomi žodžiai:

- Negali būti valstybės be gerai veikiančios saugumo sistemos... Reikia atkurti ir karo lauko teismus, kurie teistų mirties bausme...

- Nedejuokim dėl savivaldybių - mes laimėjom revoliuciją, turime ne gintis, o pulti, stovim prieš didelį blogio medį, ne šakas laužykim, iš šaknų raukim...

Ir tai - jau Nepriklausomaj Lietuvos! Rodos, tik džiaugsmingo darbo, valstybės kūrimo rūpesčių suvienyti galėtume būti! Ogi ne.

Ar galėjom įsivaizduoti, kad su teisinės valstybės šūkiu atėjęs į valdžią, Sąjūdis trečiajame suvažiavime ne tik ragins atsiriboti nuo tų, kurie liko ištikimi rinkiminei Sąjūdžio programai, bet ir niekinamai puls Lietuvos Aukščiausiąją Tarybą, kaip neatsakingą kolektyvinį protą, reikalaudami visažinio, visagalio Prezidento! Prezidento, kuris išvaikytų mūsų išrinktus žemesniojo lygio savivaldybių deputatus ir imtų valdyti savo paskirtų prefektų pagalba. Kas tai? Valdingas, grūmojantis, atvirai savo valią tautos vardu primetantis jėgos, tik ne išminties ir santarvės balsas. O kas toliau?

Toliau - jau buvo Lietuvos istorijoje. Senimas atsimens, jaunimui ir prieš pat karą gimusiems daug minčių sukelia Petro Atkočiūno straipsnis "Ar rinksime "tautos vadą"?", išspausdintas antrame V. Petkevičiaus redaguojamo savaitraščio "Opozicija" numeryje. Jame pasakojama: "Lietuvos aide vykstanti diskusija konstitucijos galiojimo (Nukelta į 2 psl.)

O KAS TOLIAU?

(Atkelta iš 1 psl.)

tęstinumo ir su juo susijusiais klausimais, nors ir dangstoma reveransais demokratijos pusėn, nepaslepia "valstybės laikraščio" simpatijų autoritarizmui. Esą, 1938 m. Lietuvos Konstitucija "tesė konstitucines Lietuvos tradicijas, kartu atspindėdama ir įvertindama tuometinę politinę situaciją".

Tai kokia gi buvo ta situacija ir kaip ji atsispindėjo konstitucijose?

Kaip žinia, 1926 m. gruodžio 17 d. tautininkų ir krikščionių demokratų grupuotė įvykdė valstybės perversmą, nuvertė demokratiškai išrinktą vyriausybę. Gruodžio 19 d. buvo sušauktas Seimo posėdis, kuris pašalino prezidentą K. Grinių ir išrinko prezidentu A. Smetoną. Iš 85 Seimo narių už jį balsavo tik 38, t. y. mažuma. Liaudininkai ir socialdemokratams, protestuodami prieš įvykusį smurtą, Seimo posėdyje nedalyvavo.

Nepilnais duomenimis, po valstybės perversmo pervienius metus karo lauko teismai svarstė daugiau

kaip 220 žmonių bylas. 64 iš jų buvo nuteisti mirti, o 14 iš jų sušaudyti. 1927 m. gruodžio pabaigoje Lietuvoje buvo kalinama 650 politinių kalinių.

Kadangi parlamentarizmas, anot tautininkų, "partingoji laisvė" sudarė sąlygas kitamanių idėjoms plisti, perversmininkai siekė sukurti "tvirtą valdžią", kuri galėtų "tramdyti išjudintas minias". 1927 m. balandžio 12 d. Seimas buvo paleistas".

Toliau straipsnyje P. Atkočiūnas pasakoja apie socialdemokratų grupės organizuotą Tauragės sukilimą, kurį malšinant buvo suimti 324 žmonės, 12 iš jų sušaudyta, daug įkalinta ar išsiųsta į koncentracijos stovyklą. Po tokio teroristinio susidorojimo A. Smetona ryžosi savo diktatūrai suteikti teisinę formą ir be jokio atstovaujamo organo pritarimo paskelbė naują konstituciją, kuri buvo aiškiai autoritarinio, diktatorinio pobūdžio. Pagal šią konstituciją prezidentas turėjo teisę leisti įstatymus, skirti bei keisti vyriausybę, paleisti Seimą. Nors nau-

joje konstitucijoje ir buvo pasakyta, kad Lietuva yra Seimo valdoma, bet tautininkų lyderiai Seimo rinkimus atidėjo, aiškindami, kad lietuvių tauta tokiems rinkimams dar nepribrendusi.

1935 metais Lietuvą sukrėtė galingas valstiečių streikas. Už dalyvavimą streike buvo nubauti 938 žmonės, žuvo ir sušaudyta 10. Didėjantis nepasitenkinimas režimu vertė valdžią prabilti apie Seimo rinkimus. Rinkimai buvo paskirti 1936 m. birželio 9-10 d., prieš tai uždraudus opozicines partijas. Teisę iškelti kandidatus į Seimo narius gavo tik miestų savivaldybių tarybos, kuriose šeiminkavo tautininkai. Oficialiais duomenimis, Seimo rinkimuose dalyvavo tik 68,3 proc. rinkėjų, už daugumą išrinktų Seimo narių balsavo mažiau kaip pusė balsavime dalyvavusių rinkėjų. Iš 49 Seimo narių 42 buvo tautininkai.

1938 m. vasario 11 d. šis Seimas priėmė paskutinę tarpkarinės Lietuvos konstituciją. Toji visą valstybės valdžią pripažino prezidentui, esančiam "valstybės vadovu" ir vykdančiam "vieningą ir nedalomą valstybės valdžią". Pagal tą Konsti-

tuciją prezidentas buvo niekam nepavaldus, niekam neatsakingas ir niekieno neatšaukiamas.

Taigi tokia buvo anuometinė Lietuvos politinė situacija ir taip ją atspindėjo konstitucijos, ypač 1938 metų Konstitucija.

Straipsnio autoriaus nuomone, 1938 metų Konstitucijos nuostatos kai kam labai imponuoja ir šiandieninėje Lietuvoje.

Bent kiek politika besidominčiam skaitytojui, be abejo, žinoma vieninga, akivaizdžia balsų dauguma pareikšta mūsų Parlamento nuomonė apie tai, kad pirma mūsų valstybei reikalinga Konstitucija, o tik po to Prezidentas, gaunantis Konstitucijos numatytus įgaliojimus. Todėl net ir toli nuo Vilniaus gyvenantį stebina, kad Parlamento Pirmininkas remiasi Sąjūdžiu, kad būtų išrinktas nelaukiant Konstitucijos priėmimo. Tokiu atveju gal vėl, kaip kadaise, prezidentas gali paleisti parlamentą ir pats paskelbti naują Konstituciją?

Kai Lietuvos piliečiui rūpi gauti gabalėlį sviesto ir neprarasti darbo, jam nė galvon mintis apie didįjį valdžios rūpestį. O be reikalo...

Beveik trečdalis norėjusių dalyvauti LDDP konferencijoje pasvaliečių nepateko į delegaciją, nors autobusas buvo pilnas, o Vilniaus stalybininkų rūmų salė - perpildyta. Turbūt pirmą kartą įvairių konferencijų istorijoje dalyviai siūlė nenutraukti pasisakymų, o leisti pasisakyti visiems norintiems, nors jau buvo vakaras. Grįžom patenkinti, linksmi, pilni įspūdžių. Kokie jie?

Pirma, pajutom, kad mūsų daug. Tikrai daug tų, kurie neprisilėgti, nesugniuždyti, ramiai dirba savo kasdieninį darbą, o laisvalaikiu domisi politika, nes pasisakė už nepriklausomos ir demokratinės valstybės kūrimą. Antra, konferencijos diena buvo pilna bičiuliškų, nuoširdžių pokalbių, rankos paspaudimų. Nuolat girdintys įžeidinėjimus, kaltinimus buvusių ir naujų politikų nuodėmėmis, niekas čia nesiskundė, kad sunku. Trečia, rajonų delegatams didelį įspūdį padarė LDDP tarybos narių, kairiųjų frakcijos deputatų santūrumas, išmintis, inteligencija. Matėm pavyzdį, kaip mūsų partijos lyderiai kultūringai dėsto argumentus, apibendrina duomenis, siūlo įvairių problemų sprendimus. Matėm ir liberaliosios pakraipos disputus be pykčio, be priekaištų per šiuos

Iš LDDP konferencijos

metus iš partijos išėjusiems. Jeigu iš rajonų suvažiavusieji dar leido sau aštresniu žodžiu atsilipti apie agrarinės reformos reikalus, tai LDDP vadovų santūrumas ir geranoriškas nusiteikimas padėti Vyriausybei kaip opozicija, ieškanti kitų sprendimų, sukėlė įspūdį, kad LDDP mokosi vakarietiško partijų veiklos meno. Ketvirta, konferencijos analizė, kuo šiandien gyvena Lietuva, buvo išsami, pilna susirūpinimo dėl energetikos, žemės ūkio, socialinių sunkumų. Sužinojome daug, suvokėme, kaip sunku šiandien mūsų valstybei, tuo labiau, kad valdančios politinės jėgos ne tik nepatyrusios, bet ir laiko save neklystančiomis, daugelio svarbiausių valstybės problemų sprendimus vėl diktuoja ideologija, o ne ekonomikos dėsniai. Ir vis tik, nors kritikos, kaip ir dera opozicinei partijai, konferencijoje buvo, negirdėjom nieko panašaus į Terlecko tipo politikų reikalavimus atsistatydinti, reikšti nepasitikėjimą ir pan. Taigi, konferencija mums, eiliniams nariams, buvo ištvėmės, santarvės, tarpusavio pagarbos ir

išmanymo siekimo mokykla, suprantant, kad dar turime dirbti nenormaliomis sąlygomis, dar mums visokeriopai trukdoma būti laisvos valstybės laisvais žmonėmis, gerbiančiais kiekvieno piliečio teises ir įsitikinimus. Bet tam ir ryžomės. Tam ir ragino kitų valstybių panašių partijų svečiai (iš Italijos, Vengrijos, Lenkijos, Čekoslovakijos ir kitų šalių), linkėdami tvirtybės kelyje į demokratinę visuomenę.

*

Konferencija priėmė LDDP veiklos metmenis, partijai esant opozicijoje, kuriuose sakoma:

"LDDP apeliuoja į visas demokratines parlamentines jėgas toliau remti europietiškos parlamentinės respublikos kūrimą, pasipriešinti ultradešiniųjų mėginimams apeiti Lietuvos gyventojų išrinktą Parlamentą ir išsižadėti parlamentinės demokratinės respublikos kūrimo.

Pirmiausia būtina parengti naują Lietuvos Respublikos Konstituciją. Konstitucija turi būti stabili ir priimta visų piliečių susitarimu-referendumu.

2. Primitytinai primena Vyriausybei ir ją remiančioms par-

lamentinėms jėgoms pagaliau ištesėti pažadus rinkėjams ir nedelsiant priimti Konstitucinio Teismo įstatymą, kuris kontroliuotų Parlamentą ir Vyriausybę.

3. Reikalauja iš Vyriausybės sustabdyti beatodairišką Lietuvos kaimo griovimą ir toliau nekelti absurdiško tikslo - atkurti ikikarinio tipo mažžemius, su Vakarų Europos ūkininkais nepajėgius konkuruoti ūkelius.

4. Reikalauja iš Vyriausybės nedelsiant aiškiai ir nedviprasmiškai Lietuvos gyventojams išaiškinti, ką Vyriausybė numato daryti dramatiškai mažėjant pramonės ir žemės ūkio produkcijai, gresiant energetikos krizei, skandalingai nykstant maisto produktams ir pramoninėms prekėms parduotuvėse, nors nuolat hiperinfliaciškai keliamos jų kainos.

Valdymas reikalauja racionalumo. Kas nori viešpatauti - tinka diktatūrai. Kas nori prisidėti prie visuotinės gerovės kūrimo - pasirengęs tarnauti. Politika yra tarnavimas!"

Balsavom už tai. Ir už rezoliucijas. Ir už naujus LDDP tarybos narius, daugiausiai iš jaunimo, atėjusius į mūsų partiją per šiuos pirmuosius jos veiklos metus.

Č. VARANAUSKIENĖ

Taip ir gyvenam...

OŽKOS PIRKIMAS

- Kada mana penkiolikos arų sklypel įkainava 5250 rublių, ėmio galvot, iš ka man susimokėt toks pinigų. Už ko mokėt - man jau aišk: už žemė miestele pakrašty, baloj, į katro nebežiono kiek metų vežem, pylem žems, ka tas mūsų sklypels pasidarytų į žmoniško žemė panašs. Ogi ta mūsų žeme, pasiroda dėl ta tok brang, ka Pušalota miestely bažnyč yr, i gatvės, žodž, kėp geram miest, tēp i žemės kain dauginas iš devynių. Nor verk, nor juokis. Ka tēp, tē aš jau mato, ka reik man ožkytė pirkt, kitēp nebepragyvens.

Beklausinėdam i sužino, ka Jurgėnuos gyven babute, katra tur parduodamo ožkytė. Apsidžiaugio, pasisamdžio mašino, pasiėmio virvutė i duonos didelį kriaukšlį. I važiuoj pirkt ožkos. Atrand babutė, i ožkytė, vios laimiong i klaus:

- Kiek pinigėlių?

- O mes už piniogs neparduodam, - dėsta man babute.

- Tē už koo???

- Man sofutės reik...

I pasibaige. Nosispjovio i nosipiorko paršiuko dviejų sprindžių i dviejų piorštų ilguma. Už penks šiomts rublių. Paršels irgi neblogė, kad tiok jis pas Dievų nenuaitų...

Kiek praėjo laiko, nebe pasakysiu, gal savaitė, gal dvi. Skambinu savo didžiajai optimistei Benediktai, sveikatos klausiu.

- O mes jau ožkytė turim! - apsimeta neišgirdus mano klausimo. - Paieškojo, paklausinėjo - i atrado pirkt sofutė. Du tūkstančs sumokėjo, nuvežio tai babutei, i parsivežio ožko. Gudruma neapsakoma, tik užtrūkt negal, tē aš to pusė puodelia piena tam sava paršiuk suvalgydion. Stor mana ožkyte, turėsim ožkiukų...

Ir juokiasi mano bičiulė. Ožką kalbina - juokias, žmogų kalbina - juokias.

- Gal vaistų pritrūkai?

- Nesuk galvos, man vaistai už

pusę kainos, kai atveš ir gausiu...

- Šįvakar televizorių žiūrėsi?

- Ne-e. Man reikia sveikatą taupyti, kad darbui užtektų.

Po kūną daužosi skausmas. Lig ryto reikia sukaupti jėgų. Išsiropšti iš lovos sukauptus visas jėgas. Vėl pradėti darbo dieną. Vėl. Mažoj savo įstaigoj tarp kitų žmonių rūpesčių. Ir nē galo jiems, nē krašto...

VERUTĖS RYTAS

Dar tamsu. Kai Verutė per visą miestelį eina į tvartelį, visur tik šmėkščioja tamsios figūros, vatinukais, prastais rūbais apsivilkę. Su kibirėliais, su bidonėliais. Atpažįsta vieni kitus mokytojai, tarnautojai. Nebesigėdi. Prieš devynias mazgos rankas, persirengs ir taps tarnautojais.

- Mes visos kaimo moterys pamatėm, kad reikia pačiom augint gyvulius, paukščius. Kitaip neišgyvensim, - ramiai šneka Verutė.

PIANINO PARDAVIMAS

- Tai išsiparduodat? - dar negaliu patikėti. - Muzikos instrumentus, video, televizorius, akordeoną?

- Taip nutarė. Jeigu neparduos, jeigu neįneši valdžios biudžetan pinigų, neleis bendrovės kurti. Ką valgysim? Kaip gyvensim? Kur karves rišim?

- Kaip gyvens Pušaloto miestelis be jokios salės susirinkti, be kultūros namų?

- O kaip be Buitinių paslaugų paviljono gyvens! - pašnekovo balsas jau piktas. - Kur nubėgsi naktį mirus žmogui žvakių, žvakidžių, drabužio pašarvot? Viskas būdavo čia pat. Nebėgai: "Antosyt, reik!" Čia laikrodį pridavei, čia skalbinius, batus, čia tau Antosytė megztnių privežus... Sakyk man, kas sugalvojo ir dėl ko šitaip padaryt, kad tik žmogui būtų nepatogiau? Kam reikia, kad visa Lietuva eilėse stovėtų?

- Tai tą Buitinį paviljoną gal įrengs dar geriau...

- Aludę įrengs!

- Ogi įstatymas yra, kad negalima išardyti dvejus metus...

- Eik su savo įstatymu! Kad tas įstatymas būtų tikras, tai jo ir klausytų... Negi nematai, kad visur buitinių paslaugų nebegali rast!

- Bet čia tai smulkieji amatai, užsiims žmonės. O kur begausi kultūros namus išdraskęs?

- O kaip vakar baigėm vaikų darželį išparduot? Išsinešiojo žmonės - kas kėdute, kas čiužiniuką - atlaisvinom darželį klebonui. Jau seniai septynis vaikiukus Pušaloto kolūkio autobusas rytais į Mikoliškio darželį veža. Ir mokytojų vaikučius, ir kitų, kad namie nėra močiučių. Būdavo 25 vaikučiai Pušaloto daržely... Bet pas mamą geriau augt mažam...

- Tai, kad neberekėtų duonos uždirbt! O teisybę sakant, tai mano vienas vaikas buvo lankęs darželį, kitas ne. Kaip diena nuo nakties, kai į mokyklą nuėjo. Daržely ir dainuot, ir šokt pamokytas, pedagogės augintas. Nesakyk, Tamsta, kad tie darželiai tokie jau negerai buvo... O darželio pianinas tai mokyklai atiteko...

- O kultūros namų kam teks?

- Kas pinigų nepagailės. Kultūros namų darbuotojams, žinoma, neteks, pirmiausia pirsks kolūkiečiai, o paskui, kas liks, - tada jau ir viską išparduos.

- Nebe tas dabar žmonėms galvoj... bet argi Jums negaila prisiminus, kaip Pušaloto kultūros namai buvo filharmonijos filialas, kaip čia patys linksmindavotės?

- Kam labiausiai gaila, tai Virgutei, direktorei. Viskas jos rūpesčiu supirkta... Dar, amžinatilsį, pirmininko Aniceto Grigaliūno videomagnetofonas jaunimui dovanotas, pačios Virgutės per gerus žmones iš užsienio gautas...

- Ir viską taip... lyg gyvent neberekėtų?

- O ką daryti?

Žmonės patys nežino, ar gerai daro. Žino ir kad ne iš gero gyvenimo, ne savo galva. O kieno galva - tas žino, kad kaimietis gajus ir kantrus, viską išters. Ko gero, iš tikrųjų išters...

R. BUTĖNIENĖ

Po kiek šiandien duona?

Pasvalio naujienos, kurios domina žmones, tokios pat kaip visoj Rytų Europoj, nors mūsų politikai mėgsta postringauti, kad mes smarkiai einam į Vakarus. Į Vakarus - vadinas, tolyn nuo prakeiktojo socializmo ir artyn išsvajotojo kapitalizmo. Sako, kad to kapitalizmo dar visai nematyti net ant aukšto valdžios laipto stovint, o jau paprastam pasvaliečiui!... Bet vis tiek rūpi pažiūrėti, kaip toli nuėjom. Nežinau, kaip Jūs, gerbiami ponai ir ponios, o aš žiūriu ten, kur ypač gerai matyti tas atstumas. Taigi, duona, kuri kainavo 32 kapeikas, šiandien kainuoja 5 rublius 80 kap.

Brangusis servilatas, kur būdavo po 4 rub. 80 kap., vasario 9 d. Pasvaly kainavo 215 rublių 30 kap.! Šalto rūkymo nugarinė vietoj 2 rub. 60 kap. kainuoja 78 rublius 8 kap. Vištienos kilogramas - vietoj 2 rub. 50 kap. tepabrango tik iki 25 rublių, o štai kiauliena, kainavusi po 2 rublius, vasario 9 d. kainavo 72 rublius 10 kap. Sviesto kaina nuo 3 rub. 40 kapeikų kol kas tepakilo iki 56 rublių 60 kap., Pasvalio sūrinės fermentinis sūrio, kurio nenorom pirkdavom už 2 rub. 90 kap., šiandien galim pagal taloną gauti po 300 gramų, kilogramui kainuojant 75 rub. 40 kap. Užtat varškės sūris, atsimenat, tas, kur būdavo po 1 rub. 20 kap., dabar prašom pirkti už 34 rublius 80 kap. Jeigu, be abejo, spėsit, nes šitos kainos dar tik šiaip, eilinį kartą padidėjusios. Paskubėkit nusipirkti ir grietinės indelį, kuris dar Prunskienės laikais kainavo 43 kapeikas, o dabar - 6 rub. 80 kap. Į pramoninių prekių parduotuves žmonės eina rečiau, kaip į muziejų, geriau spokso į komercinių parduotuvių lentynas su keturženkliais skaitmenimis prie kokio nors rūbo, kuklaus servizo... O štai "Dobilo" parduotuvės moterys dirba suplukusios, pasirodo, apetitas pirkejams nepranyko, ir valgom dar visai ne vakarietiškai. Anksčiau "Dobilas" per dieną parduodavo maisto už du-tris tūkstančius rublių, dabar gi - net už šimtą tūkstančių! Taip kad... jau tapom turtingi, ponai ir ponios? Bet melioratoriaus ar kaimo mechanizatoriaus šeima, sulaukusi vyro ir tėčio algos (tarp 400 ir 600 rublių), gali labai supyksti, jei pavadinsit ponais! Matyt, todėl ir naujienas miesto moterys išsako tyliai, atsidūsėdamos, o dažniausiai - tik liūdnu žvilgsniu. Viena paguoda - dar toli, dar bus gražu... Galvos sveikos, rankos kojos sveikos. Lipkim iš bedugnės? Dar negalim, dar tebekrentam...

PASVALIETĖ

LAISVALAIKIUI

Gerbiamieji! Nepriklausoma Lietuvos Respublika sėkmingai artėja prie klestėjimo ir tautinės gerovės. Šiame kelyje pasitaiko įvairių kliūčių, dažniausiai raudono gymio. Viena iš jų - patriotizmo stoka ir įsigalintis skepticizmas. Vakarų pavyzdžiu siūlome Jums testą, kurio pagalba lengvai nustatysite savo (ir ne tik savo!) patriotiškumo laipsnį. Šis testas padės Jums pažinti savo artimuosius ir kaimynus (tik žiūrėkit, kad jie nieko neįtarytų, o rezultatus praneškite, kur reikia).

Taigi, pamėginkite sąžiningai atsakyti į šiuos klausimus:

1. AR REIKIA LIETUVAI**PREZIDENTO?**

a) būtinai ir tuoj pat; b) reikia; c) galbūt; d) nežinau; e) nereikia.

2. KAS TINKAMIAUSIA KANDIDATŪRA Į LIETUVOS PREZIDENTUS ?

a) VYTAUTAS LANDSBERGIS; b) A. Terleckas, Z. Vaišvila; c) V. - J. Čepaitis, Z. Šličytė, J. Tumelis, G. Vagnorius; d) J. Marcinkevičius, R. Ozolas, E. Vilkas; e) A. Brazauskas, K. Prunskienė.

3. LIETUVAI REIKALINGIAUSIA PARTIJA AR VISUOMENINIS JUDĖJIMAS?

a) Lietuvos Laisvės Lyga; b) Lietuvos Sąjūdis, Nepriklausomybės partija; c) Krikščionys-

demokratai, Tautininkų sąjunga; d) liberalai, socialdemokratai; e) LDDP.

4. PAVOJINGIAUSIAS LIETUVOS PRIEŠAS:

a) brazauskininkai, lafininkai; b) liberalai, socialdemokratai; c) buvę komunistai ir kagebistai; d) mafija; e) "juozas", A. Terleckas.

5. KAIP PASIELGTI SU BUVUSIA NOMENKLATŪRA?

a) turi teisti karo lauko teismai; b) visus išstremti arba pasodinti; c) penkerius metus neleisti dirbti vadovais; d) profesionaliai ir noriai dirbančius palikti ir nuolat stebėti; e) skatinti jų gerus norus ir profesionalumą.

6. KOKIUS LAIKRAŠČIUS LABIAUSIAI SKAITOTE?

a) "Lietuvos aidą"; b) "Kovo 11" "...sąjūdį", "Viltį"; c) neišvardintus a, b, d ir e atsakymuose; d) "Valstiečių laikraštį", "Pasaulį", "Politiką", "Pasvalietį"; e) "Lietuvos Rytą", "Respubliką", "Tiesą", "Atgimimą".

7. KOKIOS TELEVIZIJOS LAIDOS JUMS LABIAUSIAI PATINKA?

a) Respublikos AT Pirmininko pozicija; b) "Atgimimo banga"; c) Premjero pozicija, vyriausybės studija, "Panorama"; d) meniniai filmai, grožio konkursai, koncertai jaunimui; e) "Krantas", Rusijos TV publicistinės laidos.

8. AR TURI BŪTI MOKYKLOSE TIKYBOS MOKYMAS PRIVALOMAS?

a) būtinai! mokyti kiekvieną dieną; b) turi; c) jei to nori 2/3 tėvų ir mokinių; d) neturiu savo nuomonės; e) neturi, nes tai konstitucinės laisvės reikalas.

9. KOKS VARDAS JUMS PATS GRAŽIAUSIAS?

a) Vytautas; b) Antanas, Zigmas, Virgilijus-Juozas; c) neišvardinti a, b, d atsakymuose lietuviški ar katalikiški vardai; d) slavų kilmės vardai; e) Algirdas.

**10. Į KURIAJĄ PASAULIO ŠALĮ NUKREIPTI JŪSŲ BUTO LAN-
GAI?**

a) į vakarus - (D. Britanijos, JAV, Vokietijos link); b) į šiaurę (Suomija, Skandinavijos šalys, o taip pat Latvija ir Estija); c) į pietus (Lenkijos link); e) į rytus (nesinori net sakyti, kieno link).

Dabar, jei jau turit atsakymus, skaičiuokite taškus: už "a"

atsakymą - plus dešimt taškų, už "b" - plus penki, už "c" - nulis, už "d" - minus penki ir už "e" - minus 10 taškų. Sudėkit, atimkit, ir gausit rezultatą:

100-95 tšk. Abejojame, ar nuoširdžiai atsakinėjote. Jūsų rezultatas geresnis nei pačio...

90-75 tšk. Būsimoose parlamentiniuose ar seimo rinkimuose galite drąsiai kelti savo kandidatūrą. Pergalę garantuojame.

70-50 tšk. Jau dabar galite būti reikšmingas vietinio masto politinis veikėjas. Jei tokiu dar netapote, tai neaišku, ko delsiat. Pirmyn!

25-30 tšk. Nenusiminkite. Jums viskas prieš akis. Tinkate dalyvauti mitinguose, piketuose, susirinkimuose. Tinkate ginti ar saugoti vertesnius už save. Argi to maža?

25-5 tšk. Jūsų patriotizmas šlubuoja. Gal matote tik kylančias kainas ir tuštėjančias kišenes? Gal Jus veikia priešų propaganda? Siūlome keisti gyvenimo stilių: skaityti tinkamus laikraščius, žiūrėti tinkamas telelaidas, įstoti į tinkamą partiją, pasirinkti tinkamą vardą. Juk šiame teste aiškiai nurodyta, kas vertingiausia ir patriotiškiausia.

0 - (-25) tšk. Jūs nesate tikras lietuvis. Tikriausiai ir balsuojate neteisingai, ir nepalaikote, ką reikia palaikyti. Pirmiausiai padarykite viešą atgailą, o po to žiūrėsime, kaip su Tamsta pasielgti.

(-30) - (-45) tšk. Esate piktas Lietuvos priešas. Tokiems ne vieta tarp dorų lietuvių. Keliuokit pas savo bendramintį Mykolą Martynovičių ir Juozą (ne mūsų "Juozą", o Jermalavičių!)

-50 tšk. ir dar mažiau. Nesu-prantu, kaip lig šiol neprasivėrė žemė po tokio priešų kojom! Penkiasdešimt metų patriotai laukia tokio atpildo Tamstai, kaip ir visiems raudoniesiems...!

**SPAUSDINAME ĮVAIRIAS
NUOMONES, NEBŪTINAI
SUTAMPANČIAS SU
REDAKCIJOS
NUOSTATOMIS**

**Redaktorius
E. GRYBĖ**

Vidutinės kainos Lietuvoje 1936 metais

Produktų ir prekių pavadinimai	Matavimo vienetas	Kaina litais ar centais
Sviestas	1 kg	1-2 litai
Lašiniai	1 kg	1 litas
Žuvis	1 kg	1 litas
Kiauliena	1 kg	1 litas 60 centų
Kiaulės galva	1 kg	40 centų
Cukrus	1 kg	95 centai
Pienas	1 litras	15-20 centų
Kiaušiniai	10 vnt.	50-90 centų
Pyragas	1 kg	40-50 centų
Degtinė 0,5 l	1 but.	3 litai
Obuoliai	1 kg	15-30 centų vasarą
Bulvės	1 kg	3-5 centai
Agurkai	1 kg	20 centų
Pomidorai	1 kg	30 centų
Morkos	1 kg	20 centų
Rugiai	100 kg	50 litų
Miežinės kruopos	1 kg	25 centai
Ryžių kruopos	1 kg	30 centų
Grikių kruopos	1 kg	30 centų
Arklys	1 vnt.	50-200 litų
Veislinis arklys	1 vnt.	200-500 litų
Bekonas 100 kg	1 vnt.	90 litų
Karvė	1 vnt.	60-100 litų
Žibalas	1 litras	30 centų
Degtukų dėžutė	1 vnt.	10 centų
Cementas	50 kg	2 litai
Plytos	100 vnt.	5 litai
Kalkės	50 kg	2 litai
Mediena	1 m ³	6 litai
Malkos	1 m ³	1-2 litai
Vyriška eilutė	1 vnt.	80-130 litų
Vyriškas paltas	1 vnt.	110 litų
Vyriški chromo batai su aulais	1 vnt.	35 litai
Moteriškas paltas	1 vnt.	130 litų
Kiniškas šilkas	1 metras	4 litai

Eilinis darbininkas žiemos metu per dieną uždirbdavo 1 litą.
Vasarą - 3-5 litus.

Leidėjas: laikraščio taryba. Ofsetinė spauda 0,5 spaudos lanko. Tiražas 1500 egz.

Rinko ir spausdino "Varsos" spaustuvė, 235319 Panevėžys, Beržų 52.

Redakcijos adresas: 235250 Pasvalys, Vilniaus g. 5, telef. 5-13-75.

SL - 654

Kaina su akeizu 50 kap. Užsakymo Nr. 614